

Landsbygdsnämndens kriterier för medborgarbudget

I detta dokument beskrivs kriterierna för medborgarbudgeten, det vill säga vad medborgarbudgeten ska kunna användas till.

Landsbygdsnämndens medborgarbudget ska gå till landsbygdsutveckling.

Det är medborgarna i ett område som lägger förslag på aktiviteter eller fysiska förbättringar i sitt närområde. Förslagen kan uppgå till högst 230 000 kronor, fördelat på ett eller flera förslag. Varje år genomförs medborgarbudget i ett utpekad område i Kalmar kommun.

- 2022–2024 genomförs Medborgarbudget i Tvärskog,
- 2024–2025 i Vassmolösa
- 2025–2026 i Halltorp

Nya planeringsområden tas fram efterhand.

Bakgrund, mål och syfte med medborgarbudget

Medborgarbudget är en demokratisk process, syftet är att involvera medborgarna i hur kommunala resurser ska prioriteras. Medborgarbudget har visat sig bli ett pedagogiskt redskap för civilt engagemang där det handlar om att förbättra och att stärka medborgarnas förutsättningar att påverka sina livsförutsättningar. Det har också visat att det leder till ett ökat politiskt intresse hos medborgarna. Behovet av att involvera medborgarna framgår tydligt i Agenda 2030 målen, i konventionerna om Mänskliga rättigheter, i Folkhälsomålen för Sverige, i demokratimålen tagna av Riksdagen för att nå ett hållbart samhälle.

Erfarenheter från arbete med medborgarbudget runt om i världen visar att medborgarnas engagemang ökar och den sociala sammanhållningen stärks i området. Det blir delvis en utbildning av medborgarna eftersom de som deltar lär sig om demokrati genom att göra och får en djupare förståelse för komplexa politiska frågor, ansvarsområden, lagar och regler som kommun och andra myndigheter ofta har att förhålla sig till. Erfarenheter visar att processen bidrar till en förflyttning ifrån protestaktiviteter till proaktivt förhållningssätt. Förtroendevalda får dessutom ökad kunskap om medborgarnas behov,

prioriteringar och förväntningar under processens gång samtidigt som medborgarnas tillit till de förtroendevalda och det demokratiska systemet har visat sig öka.

Medborgarbudget har visat sig engagera medborgare som annars misstror myndigheter och andra offentliga institutioner. Förtroendevalda bygger närmare relationer med medborgare och förtroendet ökar för det demokratiska systemet. Medborgarbudget har visat sig ge bättre underbyggda beslut när det bygger på medborgarnas kunskap om lokala förhållanden. När medborgarna blir involverade är de också mer noga med att pengarna används klokt och sparsamt.

Sammanfattningsvis är syfte och mål därmed att skapa engagemang och stärka den sociala sammanhållningen på en plats. Målet är också att skapa förtroende och bygga relationer mellan medborgare, förtroendevalda och kommun. Medborgarna ska känna att deras förutsättningar att påverka sitt närområde stärks i och med medborgarbudgeten. Medborgarbudgetprocessen ska vara transparent och med en tydlig pedagogisk karaktär.

Landsbygdsnämndens kriterier för medborgarbudgeten

Det är medborgarna i ett område lägger förslag på sociala aktiviteter eller arrangemang eller fysiska förbättringar i sitt närområde. Förslagen kan uppgå till högst 230 000 kronor, fördelat på ett eller flera förslag.

Medborgarnas förslag ska uppfylla minst en av punkterna nedan:

- öka engagemanget för bygden eller
- bidra till ökad sammanhållning,
- försköning,
- göra en plats tryggare,
- göra en plats trivsammare,
- stärka identiteten hos de som bor i området,
- stärka framtidstron hos de som bor i området.

Utöver ovan punkter ska förslagen placeras eller genomföras på främst kommunal mark och vara en plats som alla har tillgång till. I de områden där det inte finns kommunal mark eller lite kommunal mark, kan ett alternativ vara avtal med markägare. Bedömning av detta görs utifrån respektive medborgarbudgets geografiska förutsättningar.

Inkomna förslag behöver följa kommunallagen, svensk lagstiftning och andra lagar och regler, det kan till exempel inte vara diskriminerande eller miljöförstörande.

Förslaget behöver lämnas till Kalmar kommun inom angiven tid för att vara giltigt. I vissa fall kan kommunen behöva bearbeta förslaget, förslagsställaren behöver då godkänna bearbetningen för att det ska bli röstningsbart.

Förslaget ska kunna genomföras nästkommande år.

Ett förslag kan inte:

- stödja befintlig verksamhet,
- gynna enskild näringsidkare eller privatperson,

- överstiga 230 000 kronor.

Förslag gällande markinköp kan inte gå till omröstning.

Förslag som innebär större utredningar går inte vidare till omröstning. Däremot kan förslag läggas om att medborgarbudgeten ska kunna finansiera en utredning.

Förslag ska inte genomföras på förskola/skolgårdar om det inte är det enda alternativet för utveckling.

Kriterierna utvärderas varje år och har möjlighet att justeras.

Ägarförhållanden och drift av medborgarbudgetens fysiska förbättringar och aktiviteter

Förslagen ska långsiktigt kunna skötas och underhållas antingen genom egen/lokal insats (till exempel en förening) eller av Kalmar kommun. Kostnad och skötsel tar kommunens projektgrupp reda på innan omröstningen.

Förtydligande av sociala arrangemang och aktiviteter

Sociala aktiviteter behöver hållas samman av en grupp medborgare i det aktuella området. Landsbygdsenheten kan vara ett stöd i den processen. De sociala arrangemangen och aktiviteterna ska vara öppna för alla som ingår i området. Exempel på aktiviteter kan vara sådant om profilerar och marknadsför området eller ökar trivseln. Arrangemang kan innebära föreläsning eller utbildning av olika slag, matmarknad, läsläsning, fysisk träning, prova på sport, komikerkväll, teater, konsert (fysisk eller digital) med mera.

Förtydligande av fysiska förbättringar

Med fysisk förbättring menas ny utrustning eller kompletterande utrustning till platser som allmänheten har tillträde till. Platserna kan finnas både inomhus och utomhus. Krav är att platsen är tillgänglig för alla medborgare och inte ett slutet sällskap.

Övrigt

Det finns ingen gräns för hur många förslag en medborgare kan lämna. För att förslaget ska vara giltigt behöver förslagsställaren ange namn och kontaktuppgifter. Personuppgifterna hanteras internt på enheten och är till för att kunna kommunicera med förslagsställaren. Alla förslag som kommer in under tiden för idésamlingen synliggörs för allmänheten på hemsidan.

Det finns ingen lägre åldersgräns för att lämna idéer eller rösta men barn ska vara medvetna om vad de röstar på. Varje person har tre röster att fördela fritt på 1–3 förslag. De som röstar på förslagen är boenden i området och personer med stark anknytning och känsla av tillhörighet till området.

Tidslinje över processen

Mars-maj

Medborgarna lämnar in sina idéer till kommunen, antingen en och en, eller flera personer tillsammans. Den eller de som lämnar förslag har möjlighet att uppge kostnader för förslaget. Om ett förslag saknar kostnadsberäkning, så räknar kommunen på förslaget.

Maj-september

Kalmar kommun bearbetar, finslipar och kostnadsberäknar idéerna i dialog med de som lämnat in dem. De idéer som uppfyller medborgarbudgetens kriterier blir till röstningsbara förslag.

Oktober

Omröstning av förslagen som uppfyller kriterierna.

November

Beslut fattas av landsbygdsnämndens om att uppdra landsbygdsenheten att genomföra den eller de vinnande förslagen.

Året därpå genomförs vinnande förslag.